

NUTARIMO PROJEKTO PASTABŲ DERINIMO PAŽYMA

Pastabą pateikusi institucija	Pastaba	Neatsižvelgta, iš dalies atsižvelgta
Žemės ūkio ministerija	Siūlome papildyti Projekto 6.3 uždavinio 2.1.1 papunktį, 1-ąjį sakinį išdėstant taip: „Nežinoma tiksli esama situacija dėl kuro naudojimo šilumai gaminti pastatuose, neprijungtuose prie CŠT sistemų, įskaitant žemės ūkio paskirties statinius ir grūdų džiovyklas. <...>“.	Neatsižvelgta. Siūlomas papildymas nėra aktualus, kadangi jis nėra susijęs su 2021–2030 metų plėtros programos valdytojos Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos energetikos plėtros programos (toliau – Programa) projekto 2.1 papunktyje nurodytos problemos, apimančios tik šilumos sektoriuje atsinaujinančių energijos išteklių (toliau – AEI) naudojimo detalizavimą.
	Siūlome Projekto 6.3 uždavinį papildyti 2.1.4 papunkčiu: „2.1.4. Mažas susidomėjimas dėl AEI panaudojimo žemės ūkio statiniuose. Žemės ūkio subjektams reikalingos investicijos, pereinant nuo iškastinio kuro naudojimo prie AEI, skatinant įsirengti modernias šildymo sistemas (degiklius dujiniams katilams, katilus). Tam yra reikalinga didelės apimties (biudžeto) finansinė paramos priemonė, kuri būtų žemės ūkiui patraukli ir paskatintų įgyvendinti tokius projektus, taip padidinant AEI dalį šilumos sektoriuje“.	Neatsižvelgta. Siūlomas papildymas nėra aktualus, kadangi jis nėra tiesiogiai susijęs su Programos projekto 2.1 papunktyje nurodytos problemos, apimančios tik šilumos sektoriuje AEI naudojimo detalizavimą.
	Siūlome papildyti Projekto 6.3 uždavinio 2.2 papunktį, 2-ąjį sakinį išdėstant taip: „<...> Bendrame galutiniame šalies energijos suvartojime 2019 m. transporto sektoriaus suvartojama energija sudarė 40,9 %, todėl siekiant, kad AEI dalis bendrame galutiniame šalies energijos suvartojimo balanse sudarytų 45 %, būtina reikšmingai didinti ir AEI dalį transporto ir žemės ūkio sektoriuose. <...>“.	Neatsižvelgta. AEI dalis skaičiuojama tik šilumos, elektros energijos ir transporto sektoriuose, o žemės ūkio sektorius yra viena iš ūkio šakų, kuri yra įvertinama apskaičiuojant galutinio energijos suvartojimo AEI dalį.
	Siūlome papildyti Projekto 6.3 uždavinio 2.2.1 papunktį, 8-ąjį sakinį išdėstant taip: „<...> NEKS VP transporto sektoriaus raidos projekcijose yra numatyta, kad išvalytų biodujų suvartojimas transporto ir žemės ūkio sektoriuose galėtų sudaryti 81,5 kTNE; tokios suvartojimo apimtys	Neatsižvelgta. Energijos suvartojimas žemės ūkio sektoriuje nėra įskaičiuojamas į AEI dalies transporto sektoriuje tikslą. Vadovaujantis Lietuvos statistikos departamento metodika , energijos suvartojimas apima tik kelių transporto priemones, t.

Pastabą pateikusi institucija	Pastaba	Neatsižvelgta, iš dalies atsižvelgta
	kelių transporte, priklausomai nuo transporto sektoriaus raidos scenarijaus, pakeisdamos naftos degalus, galėtų papildomai padidinti AEI dalį transporto sektoriuje maždaug 3–4 %. <...>“.	y. į skaičiavimus nėra įtraukiama energija, suvartota žemės ūkio technikoje, dirbant žemę ar kitus žemės ūkio darbus. Skaičiuojant AEI dalį bendrame galutiniame energijos suvartojime ir transporto sektoriaus energijos suvartojime taip pat vadovaujamasi Atsinaujinančių energijos išteklių dalies, palyginti su bendruoju galutiniu energijos suvartojimu, apskaičiavimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2017 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. 1-170 „Dėl Atsinaujinančių energijos išteklių dalies, palyginti su bendruoju galutiniu energijos suvartojimu, apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“, kurioje numatyta, kad apskaičiuojant AEI dalį transporto sektoriuje įskaičiuojama energija suvartota visų rūšių kelių ir geležinkelių transporte, neįskaitant žemės ūkio technikoje sunaudotos energijos. Lietuvos Respublikos nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane (toliau – NEKS VP) 2021–2030 metams numatyta, kad 81,5 kTNE biometano dujų turi būti suvartojama būtent transporto sektoriuje, išskaidžius NEKS VP numatytą biometano dujų kiekį per kelis sektorius sumažėtų galimybės visą biometano dujų kiekį panaudoti transporto sektoriuje siekiant 15 proc. AEI tikslo transporto sektoriuje didinimo.
Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	Siūlytina NEPP aprašant problemą „1. Mažos pajamos riboja gyventojų galimybes gauti pakankamai energijos“ ir žemesnio lygio priežastis nurodyti statistinius duomenis, juos segreguojant pagal lytį.	Neatsižvelgta. Energetinio skurdo problema kyla ne konkrečiam asmeniui, o namų ūkiui, kurį gali sudaryti ne vienas, o keli asmenys ir skirtingų lyčių. Todėl prasminga analizuoti ne asmenų, o namų ūkių energetinio skurdo sąsajas su namų ūkių apibūdinančiais požymiais, o ne asmenų apibūdinančiais požymiais (pvz., lytis). Koreliacija tarp namų ūkio mažų pajamų, kurios yra vienas iš 3 pagrindinių energetinį skurdą lemiančių veiksnių, ir namų ūkių apibūdinančių požymių buvo nagrinėta ir identifikuota.

Pastabą pateikusi institucija	Pastaba	Neatsižvelgta, iš dalies atsižvelgta
	Siūlytina NEPP aprašant priežastis „2.2. Neefektyvūs įrenginiai, šildymo sistemos ir neefektyvi jų eksploatacija“ ir „2.3. Neoptimali būsto struktūra“ analizuoti dar gilesnes priežastis ir/ar pateikti segreguotą statistinę informaciją – nagrinėjant, pvz., ar šioms problemoms įtakos turi socialinė padėtis, tautybė, lytis, amžius, gyvenamoji vietovė ir kita.	Neatsižvelgta. Pirminiu ekspertiniu vertinimu nėra prasminga, pavyzdžiui, neoptimalaus būsto struktūros pasirinkimo atvejus (neoptimalaus būsto struktūros pasirinkimu laikytini tie atvejai, kai, pavyzdžiui, vienas asmuo, patiriantis energetinį skurdą ir galintis pretenduoti į socialinę paramą (kompensaciją), gyvena didesniame būste, nei jam numatyta kompensacijos mokėjimo normatyvuose, ir todėl dalis jo išlaidų nėra kompensuojama) analizuoti ir ieškoti jų sąsajos (koreliacijos) su tokiais nurodytais rodikliais kaip socialinė padėtis, tautybė, lytis, amžius, gyvenamoji vietovė ir kita. Be detalesnės analizės galima numatyti tipinę tokios situacijos modelį – dideliame būste gyvena vienas vyresnio amžiaus asmuo, kurio vaikai nebegyvena kartu, o sutuoktinis yra miręs. Ekspertiniu vertinimu abejotina neefektyvių įrenginių, šildymo sistemos pasirinkimo ar neefektyvios jų eksploatacijos namų ūkiuose, patiriančiuose energetinį skurdą, tiesioginę priežastingumu grįsta priklausomybė nuo tokių veiksnių kaip socialinė padėtis, tautybė, lytis, amžius, gyvenamoji vietovė ir kita, labiau tikėtina priežastinė priklausomybė nuo pajamų lygio ir techninių žinių. Todėl detalesnė analizė nėra prasminga. Pastebėtina, kad Statistikos departamento atliekamame pajamų ir gyvenimo sąlygų statistiniame tyrime, kuris palyginamumo tikslais yra vykdomas pagal Europos Sąjungos lygiu suderintą metodiką ir sudaro pagrindą energetinio skurdo analizei, nėra numatytas klausimas apie asmenų tautybę, todėl nebūtų galimybės identifikuoti energetinio skurdo ir asmens tautybės sąsajos.
	Siūlytina įvertinti ar prie NEPP priežasties „4. Nepakankamas vartotojų informuotumas, įgūdžiai ir motyvacija“ neprisideda ir informacijos	Neatsižvelgta.

Pastabą pateikusi institucija	Pastaba	Neatsižvelgta, iš dalies atsižvelgta
	neprieinamumas žmonėms su įvairia negalia bei žmonėms, nekalbantiems lietuvių kalba.	Studijoje „Energijos nepritekliaus stebėsena ir mažinimas: Lietuvos atvejis“, parengtoje vykdam Lietuvos mokslo tarybos finansuotą reikšminių tyrimų projektą (projekto vadovas V. Lekavičius, vykdančioji institucija Lietuvos energetikos institutas) identifikuota energetinį skurdą lemianti problema – nepakankamas vartotojų informuotumas, igūdžiai ir motyvacija, tačiau nurodyti aspektai (informacijos neprieinamumas žmonėms su įvairia negalia bei žmonėms, nekalbantiems lietuvių kalba) konkrečiai nebuvo detalizuoti, tiesa, neįgalumas kartu su pensiniu amžiumi nurodomi kaip požymiai įvardijant grupes, patiriančias didesnę energetinį skurdą. Pirminiu ekspertiniu vertinimu, galima identifikuoti koreliaciją su mažesniu informuotumu tokių grupių asmenų, kurie turi tam tikrą negalią ar nekalba lietuvių kalba. Vis tik toks detalus vertinimas būtų aktualus tik vertinant specifines priemones bendrai informuotumo problemai spęsti.
	Atkreipiame dėmesį, kad sprendžiant NEPP problemą „5. Nepakankamai veiksmingos į energijos nepritekliaus mažinimą nukreiptos politikos priemonės“ ir jos priežastis yra naudinga investuoti į lygybės duomenis (angl. <i>equality data</i>) – t. y. statistinių duomenų segregaciją pagal galimus diskriminacijos pagrindus (pvz., lytis, amžius, tautybė, negalia ir kita). Šie duomenys padeda įsivertinti tikslinių priemonių tam tikroms visuomenės grupėms poreikį bei analizuoti, ar taikomos priemonės neturi neigiamo poveikio atskiroms visuomenės grupėms.	Neatsižvelgta. Energetinio skurdo problema kyla ne konkrečiam asmeniui, o namų ūkiui, kurį gali sudaryti ne vienas, o keli asmenys, kurie yra skirtingų lyčių, tautybių ir pan., todėl nurodytų veiksmų įtakos energetiniam skurdui nagrinėjimas problematiškas, kadangi tai asmenį apibūdinančios savybės. Statistikos departamento atliekamame pajamų ir gyvenimo sąlygų statistiniame tyrime, nėra numatyto tiesioginio klausimo apie namų ūkį sudarančių asmenų ar šeimos galvos neįgalumą. Tyrime identifikuojama tik sveikatos būklė, todėl asmenų neįgalumo aspekto įtakos energetiniam skurdui analizė būtų galima tik atlikus specialią apklausą, kurioje būtų numatytas duomenų surinkimas šiuo aspektu.

Pastabą pateikusi institucija	Pastaba	Neatsižvelgta, iš dalies atsižvelgta
Vidaus reikalų ministerija	Atkreipiame dėmesį į tai, kad prie minėtos plėtros programos projekte nurodomų problemų (t. y. problemos „Maža dalis sutaupytos energijos viešuosiuose pastatuose“, problemos „Maža AEI dalis galutiniame energijos suvartojime“ ir problemos „Didelė gyventojų dalis energijai skiria ženklia pajamų dalį (ir dėl to yra priversti riboti kitus būtinuosius poreikius)“ sprendimo turėtų prisidėti regionų plėtros tarybos (RPT) ir savivaldybės pagal joms priskirtas funkcijas ir kompetencijas. Strateginio valdymo metodikos (SVM) 69.3 papunktyje nurodoma, kad „kai problemų analizės metu nustatoma, kad problemai (-oms) spręsti reikalingas RPT ir (ar) savivaldybių prisidėjimas, plėtros programoje pateikiamas regioninių pažangos priemonių, t. y. Nacionalinio pažangos plano (NPP) pažangos uždavinio (-ių) investicinių (-ės) krypčių (-ties), siūlomų įtraukti į Regionų plėtros programą ir regionų plėtros planus ir nustatomų pagal Metodikos 71 punkto nuostatas), rinkinys“. Regioninė pažangos priemonė turi parodyti konkretų NPP pažangos uždavinį ar jo dalį, prie kurio įgyvendinimo siūloma prisidėti RPT ir (arba) savivaldybėms. Regioninės pažangos priemonės turinys yra nustatytas SVM 71 punkte, pagal kurį, teikiant regioninę pažangos priemonę, turi būti nustatyta: regioninei pažangos priemonei įgyvendinti skiriamos pažangos lėšos ir jų finansavimo šaltiniai; su regionine pažangos priemone susijęs NPP pažangos uždavinio poveikio rodiklis ir (ar) jo dalis; prireikus – su NPP pažangos uždavinio poveikio rodikliu susieta išankstinė sąlyga.	Iš dalies atsižvelgta. Į pasiūlymą bus atsižvelgta rengiant Programos priemonių įgyvendinimo finansavimo schemas bei sąlygų aprašymus.
	Lydimajoje medžiagoje pateikta problemos „Maža dalis sutaupytos energijos viešuosiuose pastatuose“ analizė nesusieja problemos su galimais sprendimo būdais. Pavyzdžiui, problemai spręsti pasiūlyta priemonė „Atnaujinti viešuosius pastatus, didinant juose energijos vartojimo efektyvumą“, pagal kurios rezultatą (renovuotuose centrinės valdžios pastatuose sutaupyta energijos kiekis, TWh) matoma, kad problemą siekiama spręsti renovuojant centrinės valdžios viešuosius	Neatsižvelgta. Centrinės valdžios viešųjų pastatų atnaujinimo tikslas yra įgyvendinti Energijos vartojimo efektyvumo direktyvos 2012/27/ES 5 str. išipareigojimą, pagal kurį privaloma kasmet atnaujinti ne mažiau kaip 3 proc. centrinės valdžios viešųjų pastatų ploto ir padidinti juose energijos vartojimo efektyvumą. Pažymėtina, kad, kaip numatyta Nacionalinio pažangos plano

Pastabą pateikusi institucija	Pastaba	Neatsižvelgta, iš dalies atsižvelgta
	pastatus. Nors teigiama, kad pastatai sunaudoja 40,8 TWh pirminės energijos ir išmeta apie 5,3 Mt CO₂ emisijų ir 63 proc. energijos kiekio suvartoja gyvenamieji pastatai, apie centrinės valdžios viešuosius pastatus pasisakoma tik tiek, kad, 2018 m. duomenimis, Lietuvoje centrinės valdžios institucijoms priklausė apie 2,3 mln. kv. m pastatų ploto, iš kurio apie 1,7 mln. kv. m neatitinka minimalių energinių reikalavimų ir visai nepasisakoma apie kitus pastatus (savivaldybių viešuosius pastatus, būstus, komercinius pastatus ir pan.), t. y. pateikiamas klaidinantis teiginys <i>non sequitur</i>, poreikis investuoti į nedidelę dalį visų pastatų ūkio (centrinės valdžios) siejamas su bendru visų pastatų grupių efektyvumu. Turi būti aiškiai išskirta, kokią problemos dalį (nuo 40,8 TWh pirminės energijos suvartojimo ir 5,3 Mt CO₂ emisijų) sudaro būtent centrinės valdžios pastatų energijos suvartojimas ir emisijos, ir ar problemos mastas gali būti reikšmingai sumažintas vien investicijomis centrinės valdžios pastatų grupėje (jeigu ne – įtrauktos papildomos grupės, pvz., komerciniai ar savivaldybių pastatai).	pakeitimo projekte, kitų pastatų (savivaldybių viešųjų ir gyvenamųjų) atnaujinimo ir energijos efektyvumo didinimo tikslai bei problemos yra atskirai nagrinėjami bei planuojamos priemonės yra Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos rengiamoje plėtros programoje. Centrinės valdžios viešųjų pastatų atnaujinimu nesiekama reikšmingai prisidėti prie visų pastatų fondo energijos efektyvumo didinimo.
	Nagrinėjant problemą „Maža AEI dalis galutiniame energijos suvartojime“ prielaidos ir išvados taip pat nėra tinkamai susietos, pvz., siūlomos priemonės „Integruoti privačios elektromobilių įkrovimo infrastruktūros tinklą“ ir „Skatinti AEI elektrinių (saulės, vėjo elektrinių sausumoje) ir susijusių kaupimo įrenginių plėtrą“ labiausiai siejamos su privačios (elektromobilių įkrovimo) infrastruktūros plėtra ir parama namų ūkiams (AEI atveju), tačiau iš esmės nenagrinėjamos savivaldybių viešosios infrastruktūros ir kitų viešojo sektoriaus sričių (pvz., viešojo transporto) problemos ir potencialas (pvz., CO₂ neigiami savivaldybių viešieji pastatai, elektromobilių ir elektrobusų įkrovimas viešojoje infrastruktūroje ir pan.).	Neatsižvelgta. Viešojo elektromobilių įkrovimo prieigų infrastruktūra ir viešojo transporto priemonių problematika pagal kompetenciją nagrinėtina Susisiekimo ministerijos, o ne Energetikos ministerijos plėtros programos kontekste.
	Neatskleisti nė vienos iš nagrinėtų problemų teritoriniai netolygumai ir ypatumai. Abejotina, ar tokių problemų, kaip energetinis skurdas,	Neatsižvelgta.

Pastabą pateikusi institucija	Pastaba	Neatsižvelgta, iš dalies atsižvelgta
	energijos vartojimo efektyvumas, AEI vartojimas, iš tiesų nepriklauso nuo konkrečių regionų, miesto ar kaimo vietovių gyventojų tankumo, netolygiai vykstančių demografinių pokyčių, fizinės, socialinės aplinkos ir galimi vienodi visoje šalyje šių problemų sprendimo būdai (centralizuotai nustatomos pažangos priemonės).	Tokiems aspektams atskleisti stokojama reikalingų detalių duomenų, taip pat analitikos įrankių ir reikiamų kompetencijų ir (arba) žmogiškųjų išteklių.
Aplinkos ministerija	Siūlė papildyti: 2.2. Neefektyvūs įrenginiai, šildymo sistemos ir neefektyvi jų eksploatacija lemia dar didesnę energijos vartojimą, nes daugumoje atvejų sutampa su žemu pastatų energijos vartojimo efektyvumu. Tiek NUene2020, tiek Statistikos departamento Kuro ir energijos suvartojimo namų ūkiuose statistinio tyrimo 2018 m. duomenimis, vidutinis šildymo katilų individualiuose namuose amžius siekia apie 10 metų, o krosnių – beveik 30 metų. Seni, automatinio reguliavimo neužtikrinantys, nepakankamai prižiūrimi šildymo įrenginiai lemia žemą energijos vartojimo efektyvumą, o kartu – dideles išlaidas kurui ir energijos nepriteklių. Netvarkingų šildymo įrenginių eksploatavimas kelia grėsmę ir turtui dėl gaisrinio nesaugumo. Nors formaliai išlaidos kurui naudojant nemodernius šildymo būdus gali būti mažesnės, to pasiekama komforto sąskaita.	Neatsižvelgta. 1. Statybos įstatyme įtvirtinta, kad dūmų šalinimo įranga, t. y. dūmtakiai priskiriami statinio technologinėms inžinerinėms sistemoms, todėl tai yra statinio sudedamoji dalis, o ne šilumos gamybos įrenginio priklausinys. Taip pat Statybos įstatyme (49 str.) nustatyta, kad Statinių (visų) naudojimo priežiūros atlikimo tvarką nustato aplinkos ministras, o Energetikos ministerija nustato tik energetikos objektų priežiūros tvarką ir vartotojų energetikos įrenginių valstybinės kontrolės tvarką. Manome, kad dūmtakių periodinės priežiūros problematiką ir saugą turėtų spręsti Aplinkos ministerija bendradarbiaudama kartu su Vidaus reikalų ministerija, šią problemą bei atitinkamas priemones įtvirtinant savo institucijų strateginiuose dokumentuose. 2. Pagal Strateginio valdymo metodikos nuostatas problemos turi būti ne menamos, o paremtos oficialiais, reprezentatyviais, objektyviais informacijos šaltiniais. Energetikos ministerijai nėra žinomi oficialūs, reprezentatyvūs, objektyvūs informacijos šaltiniai, kuriuose būtų įvardijama bei nustatyta Aplinkos ministerijos pasiūlyta problematika (nepakankamos eksploatacijos, nepakankamos priežiūros, netvarkingų šilumos gamybos įrenginių nacionalinė statistika ir jos įtaka energijos efektyvumui), todėl menamų problemų, kurios nesusijusios su energijos vartojimo efektyvumo nacionaliniais tikslais, suformuluotų bei paremtų nepagrįstomis prielaidomis

Pastabą pateikusi institucija	Pastaba	Neatsižvelgta, iš dalies atsižvelgta
		įtraukimas, prieštarauja Strateginio valdymo metodikos nuostatoms. 3. 2021 m. lapkričio 9 d. susitikimo tarp Aplinkos ministerijos ir Energetikos ministerijos metu sutarta, kad pirmajame etape bus atliekamas šios menamos problemos pagrįstumo vertinimas ir tai bus įtraukta į Nacionalinį oro taršos mažinimo priemonių planą (NOTMP) kaip nauja priemonė pavadinimu „Gyvenamųjų individualių pastatų kurą deginančių įrenginių ir dūmtakių sukeliamos oro taršos priežiūros ir kontrolės sistemos sukūrimo vertinimas“. Todėl šios problemos parengiamieji darbai (problemos pagrindimas ir poveikio vertinimas) Aplinkos ministerijos bus sprendžiami kitame nacionalinį strateginį dokumentą „Nacionalinį oro taršos mažinimo priemonių planą“. 4. Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. balandžio 10 d. įsakymu Nr. D1-244 patvirtintos didesnių kaip 0,12 MW galios deginimo įrenginių išmetamų teršalų normos. Minėtu įsakymu jų kontrolė pavesta Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos. Kadangi siekiama mažinti taršą, tai ir mažesnių kaip 0,12 MW galios deginimo įrenginių kontrolė galėtų būti atliekama minėtos institucijos, taip būtų užtikrintas racionalus ir efektyvus esamų pajėgumų ir resursų panaudojimas, nekuriant naujų.
	Turi būti formuluojama problema, atspindinti šio uždavinio 6.3.2. poveikio rodiklio, susijusio su NMLOJ kiekio mažinimu iš naftos perdirbimo veiklos. Nacionalinės oro taršos apskaitos duomenimis, būtent ši veikla (po to seka namų ūkių būstų šildymas) NMLOJ išmeta daugiausia (2019 m. išmetė 28 proc. viso Lietuvoje išmesto kiekio (iš namų ūkių išmesta 25 proc.); 2005-2019 m. laikotarpiu šio teršalo iš	Neatsižvelgta. Aplinkos ministerijos siūloma spręsti NMLOJ (ne metaninių lakųjų organinių junginių) taršos mažinimo problema nepatenka į Energetikos ministerijos veiklos sritį. Problema gali būti sprendžiama tik patiems pramonės subjektams diegiant atitinkamus technologinius pakeitimus. Jų diegimas gali būti

Pastabą pateikusi institucija	Pastaba	Neatsižvelgta, iš dalies atsižvelgta
	energetikos sektoriaus išmetamas kiekis sumažėjo tik nepilnai 9 proc. (LT 2020-2029 metais NMLOJ kasmet turi būti išmetama mažiausia 32 proc., o nuo 2030 metų 47 proc. mažiau nei išmesta 2005 m., todėl nesiimant papildomų priemonių, pagrindiniuose ūkio sektoriuose, Europos Komisija išvelgia didelę grėsmę Lietuvai neįvykdyti taršos mažinimo tikslų). Turi būti modernizuojama gamyba, pereinama prie šiai veiklai patvirtintų GPGB taikymo. Siūlė papildyti prie 2 problemos Neefektyvus energijos vartojimas šilumos gamybai namų ūkiuose, kurie nėra prijungti prie centralizuoto šilumos tiekimo sistemos: Nepakankamas kietojo kuro kokybės reglamentavimas ir šio kuro kokybės reikalavimų laikymosi kontrolė, siekiant užtikrinti rinkai tiekiamo ir vartojamo kietojo kuro sudėties ir kokybės atitiktį nustatytiems reikalavimams;	įgyvendinamas skatinant, t. y. suteikiant finansinę paramą ir stiprinant neigiamo poveikio aplinkai prevenciją ir kontrolę. Pagal Aplinkos apsaugos įstatymą abu šiuos instrumentus (Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondo programą ir Taršos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimą ir juose nustatytų sąlygų (emisijų limitų, GPGB technologijų diegimo ir kt.) kontrolę atlieka tik Aplinkos ministerija. Todėl Energetikos ministerijos specialių priemonių, susijusių tik su bet kokios taršos mažinimu, planavimas ar diegimas yra netikslingas ir tik dubliuotų minėtą Aplinkos ministerijos veiklą. Taip pat atkreipiame dėmesį, kad Nacionalinio oro taršos mažinimo plano įgyvendinimo priemonių plane yra numatytos konkrečios NMLOJ mažinimo priemonės, už kurias yra atsakingos Aplinkos ministerija ir Ekonomikos ir inovacijų ministerija. Neatsižvelgta. 1. Remiantis Statistikos departamento duomenimis, Lietuvoje visame centralizuoto šilumos tiekimo sektoriuje 2020 m. šilumai pagaminti sunaudojama 74,7 proc. – biokuro (AEI), 19 proc. – gamtinių dujų, 4 proc. – komunalinių atliekų, iki 0,6 proc. – mazuto, ir iki 1,7 proc. – kito kuro. Namų ūkiuose, neprijungtuose prie centrinio šildymo sistemos, akmenų anglių ir durpių sunaudojimas šilumos gamybai tesiekia iki 4 proc. atitinkamai viso šilumos gamybos poreikio namų ūkiuose. Statistikos departamento duomenimis, anglių ir durpių suvartojimas šilumos gamybai, lyginant su kitomis kuro rūšimis, yra ypatingai mažas ir analizuojant daugiametę statistinę informaciją sparčiai mažėja, o remiantis Lietuvos energetikos instituto atlikta Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos projekto energetikos politikos

Pastabą pateikusi institucija	Pastaba	Neatsižvelgta, iš dalies atsižvelgta
		krypčių įgyvendinimo vertinimo studija, šių kuro rūšių naudojimas šilumos gamybai ir toliau mažės. Prognozuotina, kad dėl AEI plėtros ir energijos vartojimo efektyvumo didinimo pažangos priemonių, kurios numatytos Nacionaliniame energetikos ir klimato kaitos srities veiksmų plane 2021–2030 m., šių kuro rūšių sunaudojimas, kuris ir taip yra mažas, šalyje sparčiai artės prie 0 proc. Pažymėtina, kad Baltpool biržoje https://www.baltpool.eu/lt/birzoje-prekiaujami-produktai/ prekiaujama tik kuro durpių techninėje specifikacijoje nustatytus (drėgnumo, sieringumo, peleningumo, chloringumo ir kt.) reikalavimus atitinkančiomis durpėmis. 2. Pagal Strateginio valdymo metodikos nuostatas problemos turi būti ne menamos, o paremtos oficialiais, reprezentatyviais, objektyviais informacijos šaltiniais. Energetikos ministerijai nėra žinomi oficialūs, reprezentatyvūs, objektyvūs informacijos šaltiniai, kuriuose nustatyta tokių kokybės reikalavimų reglamentavimo kiekybinė nauda energijos efektyvumui bei tokie kokybės reikalavimų (reglamentavimo) nustatymai anglims ir durpėms kitose Europos Sąjungos valstybėse. Taip pat Energetikos ministerijai nėra žinomi oficialūs, reprezentatyvūs, objektyvūs informacijos šaltiniai, kuriuose būtų įvardijama bei nustatyta Aplinkos ministerijos pasiūlyta problematika ir jos įtaka energijos efektyvumui ir saugumui, todėl menamų problemų, suformuluotų bei paremtų nepagrįstomis prielaidomis ir kurios nesusijusios su nacionaliniais energijos efektyvumo tikslais, įtraukimas prieštarauja Strateginio valdymo metodikos nuostatomis.
	Siūlė papildyti prie 2 problemos Neefektyvus energijos vartojimas šilumos gamybai namų ūkiuose, kurie nėra prijungti prie centralizuoto	Neatsižvelgta.

Pastabą pateikusi institucija	Pastaba	Neatsižvelgta, iš dalies atsižvelgta
	šilumos tiekimo sistemos: Nepakankamai skatinamas namų ūkių šildymo sistemų atnaujinimas ir prijungimas prie centralizuoto šilumos tiekimo sistemos.	Nedaroma įtaka dėl namų ūkių šildymo sistemų keitimo. Prijungimo prie centralizuotos šilumos tiekimo rinkos potencialas minimalus (apie 2 000 vnt. individualių gyvenamųjų namų Lietuvos mastu), todėl tai neturėtų būti formuluojama kaip atskira problema.
	Komentaras teiktas ir LR SM dėl geležinkelių elektrifikavimo ir tam naudotinos AEI energijos „Siūloma papildyti uždaviniu, kiek elektros energijos galėtų/turėtų būti išgaunama iš atsinaujinančių energijos šaltinių. Ši nuostata buvo numatyta ir LRBP 2050 „Konceptualiųjų sprendinių įgyvendinimo rekomendacijose“. Energetikos PP geležinkelio elektrifikavimas yra įvardintas tik kaip problema	Neatsižvelgta. Problema yra ne AEI integracija į geležinkelių sektorių, o geležinkelių pasiruošimas priimti elektros energiją iš AEI.
Socialinių partnerių pastabos		
Lietuvos vėjo elektrinių asociacija	Nėra aišku, kodėl svarstomas Lietuvos elektrinės 7 ir 8 blokų modernizavimas bei Vilniaus TE-3 (1 bloko) veiklos atkūrimas? Kodėl skatinama tarši technologija ir nėra pasirenkami aukcionai ar kiti konkurso būdai tam pačiam rezultatui pasiekti (galiai įrengti), o yra proteguojamas tik vienas rinkos žaidėjas?	Minimos veiklos nėra įtrauktos į plėtros programos finansavimo apimtį. Atkreipiame dėmesį, kad Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plane yra numatytas 5.8.7 veiksmas (Atkurti Vilniaus TE-3 (1 bloko) veiklą, siekiant užtikrinti dviejų įrenginių (iš Lietuvos elektrinės 7 ir 8 blokų ar Vilniaus TE-3 (1 bloko) prieinamumą vienu metu elektros energijos gamybai ar rezervams 2022 m., ir sudaryti sąlygas 2022–2023 m. atlikti kapitalinį remontą pratęsiant Lietuvos elektrinės 7 ir 8 blokų eksploatavimą).
Lietuvos verslo konfederacija	Pritariame 13 psl., 1.2.3. punkte pateiktai nuostatai, jog viena iš pagrindinių nepakankamos AEI dalies elektros sektoriuje priežasčių yra vidutinių AEI projektų nebuvimas. Siūlome labiau detalizuoti šiai problemai spręsti planuojamas priemones. Prie skatinimo kvotų paskirstymo aukcionų siūlome nurodyti, kad tam reikės pakeisti atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymą ir jį įgyvendinančius teisės aktus, nes esamas reguliavimas nesudaro galimybių rengti minėtus aukcionus. Taip pat, prie šiai problemai spręsti planuojamų priemonių būtų galima paminėti aiškesnio aplinkosauginio AEI projektų	Neatsižvelgta. Manytina, kad toks detalizavimas nebūtų tikslingas. Šiuo metu Energetikos ministerija jau vykdo konsultacijas su Aplinkos ministerija dėl minėtų problemų sprendimo. Taip pat formuoja darbo grupes, padėsiančias spręsti rinkoje susidariusias problemas. Taip pat šiuo metu atliekamas AEI plėtros ir paramos schemų poreikio įvertinimas. Vertinimo rezultatai parodys tolimesnes AEI plėtros kryptis.

Pastabą pateikusi institucija	Pastaba	Neatsižvelgta, iš dalies atsižvelgta
	reguliavimo poreikį, kuris projektų vystytojams suteiktų daugiau užtikrintumo dėl jų investicijų Lietuvoje. Nors ši sritis ir yra Aplinkos ministerijos kompetencijoje, manome, kad Energetikos ministerijos įsitraukimas tobulinant AEI projektų aplinkosauginį reguliavimą duotų teigiamų rezultatų.	
AB „IGNITIS GAMYBA“	Esant reikšmingam elektros energijos importo iš trečiųjų šalių kiekiui, kuris nėra apmokestinamas taršos mokesčiais, sukuriama nelygiavertės prekybos elektros energija sąlygos Lietuvos Nord Pool prekybos zonoje vietiniams iškastinį kurą naudojančioms elektros energijos gamintojoms. Gamintojai, perkantys taršos leidimus, patiria didesnes sąnaudas ir susiformavusi ribinė elektros energijos kainos savikaina tampa nekonkurencinga importo iš trečiųjų šalių atžvilgiu. Todėl siūlome Projektu tvirtinamoje 2021–2030 metų Nacionalinėje energetikos plėtros programoje (toliau – Programa) identifikuoti šią problemą ir siūlome priemones jai spręsti. Pakoreguoti Programos 1.13 uždavinio 2 problemą ir ją išdėstyti taip: „2 problema: Elektros energijos rinkos veikimą užtikrinanti ekosistema nepritaikyta inovatyviems prekybos būdams ir naujų elektros energijos paslaugų (lankstumo paslaugų) atsiradimui, riboja elektros energijos rinkos dalyvių skaičiaus (konkurencijos) augimą. Spręstinios problemos priežastys: 1. Dinamiškos elektros energijos prekybos sistemos nebuvimas. 2. Importas iš trečiųjų šalių vykdomas be rinkos sąlygas ir gamtosauginius reikalavimus išlyginančių importo iš trečiųjų šalių mokesčių, tai sukuria nelygiavertes rinkos sąlygas, dėl kurių vietiniai gamybos šaltiniai tampa nekonkurencingi elektros rinkoje. Pažangos priemonės, kuriomis bus sprendžiama problema: 1. Diegti priemones didinančias elektros energijos vartotojų, aktyviai dalyvaujančių elektros energijos rinkoje, skaičių.	Neatsižvelgta. 2. Importas iš trečiųjų šalių vykdomas be rinkos sąlygas ir gamtosauginius reikalavimus išlyginančių importo iš trečiųjų šalių mokesčių, tai sukuria nelygiavertes rinkos sąlygas, dėl kurių vietiniai gamybos šaltiniai tampa nekonkurencingi elektros rinkoje. Europos Sąjungos pateiktame <i>Fit for 55</i> pakete pateikiami bendri pasiūlymai, kaip spręsti šią problemą. 2. Didinti elektros energijos gamybos dalį iš AEI ir mažinti importą iš trečiųjų šalių. Toks sprendimas numatytas sprendžiant kito NPP uždavinio problemas. 3. Panaikinti konkurencinį pranašumą importuojamai elektros energijai iš trečiųjų šalių, įvedant dalyvavimo elektros rinkoje sąlygas suvienodinančius mokesčius. Europos Sąjungos formuojamas vienodas elektros energijos rinkos veikimo reguliavimas, taip pat ir importo apmokestinimas. Lietuva neturi diskrecijos atskirai spręsti importo apmokestinimo klausimų. Europos Sąjungos pateiktame <i>Fit for 55</i> pakete pateikiami bendri pasiūlymai spręsti šią problemą.

Pastabą pateikusi institucija	Pastaba	Neatsižvelgta, iš dalies atsižvelgta
	2. Didinti elektros energijos gamybos dalį iš AEI ir mažinti importą iš trečiųjų šalių. 3. Panaikinti konkurencinį pranašumą importuojamai elektros energijai iš trečiųjų šalių, įvedant dalyvavimo elektros rinkoje sąlygas suvienodinančius mokesčius.“ UPS/IPS sistemoje atliekamas centralizuotas dažnio valdymas ir ES bei Rusijos elektros rinkų nesuderinamumas, sąlygoja apribojimus plėtoti Baltijos regione galios rezervų rinką, o nelygiavertės elektros rinkos sąlygos leidžia trečiųjų šalių gamintojams, eksportuojantiems elektrą į Baltijos šalis, dempinguoti elektros kainą, todėl vietiniai iškastinį kurą naudojančios gamybos šaltiniai tampa nekonkurencingi ir neprieinami elektros rinkoje. Ilgalaikeje perspektyvoje tokia situacija gali įtakoti adekvatumo trūkumą ir naujų galių poreikį. Todėl Programoje siūlome identifikuoti integracijos su ES rinka ribojimus, papildyti Programą šia problematika ir pasiūlyti priemones. Pakoreguoti Programos 5.2 uždavinio spręstinios problemos 2 priežastį ir ją išdėstyti taip: „2. Integracijos su ES rinkomis ribojimai (Dėl techninių ir organizacinių IPS/UPS sistemos charakteristikų, negalima pilnai išnaudoti integracijos su Europos Sąjungos elektros rinka suteikiamų galimybių): 2.1. Dėl IPS/UPS sistemoje vykstančių žiedinių srautų turi būti ribojami pralaidumai elektros energijos prekybai tarp Baltijos šalių. 2.2. Trečiųjų šalių perdavimo sistemų operatoriai gali naudotis infrastruktūra už kurią sumoka Baltijos šalių vartotojai. 2.3. Neigiama įtaka elektros energijos kainoms rinkoje. 2.4. Neigiama įtaka visavertiškai plėtoti balansavimo papildomas paslaugas ir jų rinkos aplinką, nes dėl veikimo IPS/UPS sistemoje, Lietuvai galioja Europos Sąjungos tinklo kodeksų išimties dėl dažnio valdymo.	Iš dalies atsižvelgta. 2.3. Neigiama įtaka elektros energijos kainoms rinkoje. Pakoreguota: 2.3. Neigiama įtaka vietinių elektros energijos gamybos pajėgumų išlaikymui ir plėtros galimybėms. 2.4. Neigiama įtaka visavertiškai plėtoti balansavimo papildomas paslaugas ir jų rinkos aplinką, nes dėl veikimo IPS / UPS sistemoje, Lietuvai galioja Europos Sąjungos tinklo kodeksų išimties dėl dažnio valdymo. Pakoreguota: 2.4. Dėl veikimo IPS / UPS sistemoje nėra galimybių visavertiškai plėtoti balansavimo papildomų paslaugų ir jų rinkos aplinkos. 2.5. Rinkos aplinkybės gali turėti neigiamos įtakos sistemos adekvatumui, nes importas iš trečiųjų šalių, sukuria nelygiavertės rinkos sąlygas, dėl kurių vietiniai gamybos šaltiniai tampa nekonkurencingi elektros rinkoje ir neprieinami sistemos adekvatumui užtikrinti. Patikslintas 2.3 papunktis, todėl atskirai 2.5 papunktis netikslingas. 2. Išvystyti balansavimo galių ir balansavimo elektros energijos rinkos mechanizmus, atitinkančius Europos Sąjungos tinklo kodeksų reikalavimus. Sinchronizacijos įgyvendinimas užtikrins galimybes balansavimo galių ir balansavimo elektros energijos rinkos mechanizmų vystymuisi, todėl pati sinchronizacija yra

Pastabą pateikusi institucija	Pastaba	Neatsižvelgta, iš dalies atsižvelgta
	2.5. Rinkos aplinkybės gali turėti neigiamos įtakos sistemos adekvatumui, nes importas iš trečiųjų šalių, sukuria nelygiavertes rinkos sąlygas, dėl kurių vietiniai gamybos šaltiniai tampa nekonkurencingi elektros rinkoje ir neprieinami sistemos adekvatumui užtikrinti. Pažangos priemonės, kuriomis bus sprendžiama problema: 1. Užbaigti įgyvendinti Lietuvos elektros energetikos sistemos sinchronizacijos projektą. 2. Išvystyti balansavimo galių ir balansavimo elektros energijos rinkos mechanizmus, atitinkančius Europos Sąjungos tinklo kodeksų reikalavimus. 3. Užtikrinti dažnio valdymo savarankiškumą atliekant izoliuoto darbo bandymus. 4. Užtikrinti Lietuvos elektros energetikos sistemos darbą izoliuotu režimu. 5. Panaikinti konkurencinį pranašumą importuojamai elektros energijai iš trečiųjų šalių, įvedant dalyvavimo elektros rinkoje sąlygas suvienodinančius mokesčius.“	priemonė šioms problemoms spręsti. Balansavimo galių ir balansavimo elektros energijos rinkos mechanizmo vystymas yra sudėtinė Lietuvos elektros rinkos plėtros ir įgyvendinimo plano dalis, kurioje numatytos konkrečios priemonės, kaip pasiruošti spręsti šias problemas, todėl šios priemonės siūlytume atskirai neišskirti. 3. Užtikrinti dažnio valdymo savarankiškumą atliekant izoliuoto darbo bandymus. 4. Užtikrinti Lietuvos elektros energetikos sistemos darbą izoliuotu režimu. Nebūtina išskirti, nes tai sinchronizacijos programos dalis. 5. Panaikinti konkurencinį pranašumą importuojamai elektros energijai iš trečiųjų šalių, įvedant dalyvavimo elektros rinkoje sąlygas suvienodinančius mokesčius. Europos Sąjungos formuojamas vienodas elektros energijos rinkos veikimo reguliavimas, taip pat ir importo apmokestinimas. Lietuva neturi diskrecijos atskirai spręsti importo apmokestinimo klausimų. Europos Sąjungos pateiktame <i>Fit for 55</i> pakete pateikiami bendri pasiūlymai spręsti šią problemą.